

การประเมินโครงการพัฒนาประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง
เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5

มณฑลภัทร วุฒิวิชยานันต์^{1*}

Received : July 26, 2019

Revised : October 2, 2019

Accepted : December 23, 2019

บทคัดย่อ

การรายงานการประเมินโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context) ของโครงการโดยศึกษาสภาพประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 2) ศึกษาความพร้อมของปัจจัยนำเข้าโครงการ (Input) 3) ศึกษาความเหมาะสมของการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Process) 4) ศึกษาผลการดำเนินงาน (Product) โดยใช้รูปแบบการประเมินการดำเนินงานตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)(2007 : 329) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context) ของโครงการโดยศึกษาสภาพประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ในภาพรวม สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยดำเนินการตามองค์ประกอบที่ 5 การจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.84$, S.D. = 0.45) และมีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยทุกรายการย่อย

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าโครงการ (Input) การประเมินร่างโครงการโดยผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.09) ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)

3. ผลการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ (process) ความเหมาะสมของโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Process) โดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Process) โดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยศึกษาความพึงพอใจของครูในโครงการเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ พบว่า ครูมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.14) ซึ่ง ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)

4. ผลการประเมินการดำเนินโครงการ (Product) ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติโดยครูในโครงการโดยครูประเมินตนเองด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ก่อนและหลังการดำเนิน

¹ สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา, กรุงเทพมหานคร

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: montawanjit@hotmail.com

โครงการ พบว่า หลังดำเนินโครงการครูในโครงการมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 1.75$, S.D. = 0.03) และหลังดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.01) และมีค่าที่ (t-test) = 74.35

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ การประกันคุณภาพภายใน ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง การประเมินแบบ CIPP สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

THE EVALUATION PROJECT OF SCHOOL INTERNAL QUALITY ASSURANCE BY USING SELF-
TRAINING PACKAGE ON MONITORING OF EDUCATIONAL QUALITY IN SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5

Monnataorn Wutthiwitchayanun^{1*}

Abstract

The objectives of the evaluation project were 1) to analyze context of the project by studying the quality assurance context in schools under the jurisdiction of Secondary Educational Area office 5 2) to study input of the project 3) to study the process of the project about the appropriateness implementation of the quality assurance in school under the jurisdiction of Secondary Educational Area office 5 and 4) to study the product of the project. based on the concept of Stufflebeam's CIPP Model (2007 : 329). Mean and standard deviation were used to analyze the data

Findings were as follow:

1. The result of studying school internal quality assurance context in school under the jurisdiction of Secondary Educational Area office 5, it was found that in overall, schools implemented in low to medium level especially the fifth element, providing the quality monitoring, implemented in the lowest level ($\bar{X} = 1.84$, S.D. = 0.45) and it was in the lowest level in every sub item.

2. The result of studying the input of school internal quality assurance project, it was found that Project evaluation done by experts, it was considered that the project of school internal quality assurance by using self-training package on monitoring of educational quality in schools under the jurisdiction of Secondary Educational Area office 5 was in high level in overall ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.09), which passed the criteria set (≥ 3.50).

3. The result of studying the process of the project which was the appropriateness implementation of the quality assurance in schools under the jurisdiction of Secondary Educational Area office 5 by studying teachers' satisfaction, it was that the project satisfied the teachers in overall at high level ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.14) which passed the criteria set (≥ 3.50)

4. The result of the product were as follow are The comparison of teachers' self-evaluation in practical level according to quality monitoring before and after project

¹ Chitralada Technology College, Bangkok,

* Corresponding author, e-mail: montawanjit@hotmail.com

implementation, it was found that teachers' self-evaluation after the project implementation was significantly increased higher than before project implementation at the .01 level. (before \bar{X} = 1.75, S.D. = .03 , after \bar{X} = 4.34, S.D. = .01, t-test = 74.35)

Keywords : The evaluation project, internal quality assurance , self-training package, secondary educational service area office 5, CCRP model.

บทนำ

การศึกษาคือรากแก้วของสังคม เพราะไม่ว่าจะเป็นชีวิตด้านใดของชาติของสังคมหรือของประชาชน ความยั่งยืน ความสำเร็จ ความรุ่งเรือง ทุก ๆ ด้านจะมาจากพื้นฐานการศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นทุกสิ่งทุกอย่างในการที่จะสร้างประชาชน ให้อยู่ดี กินดี มีสุข สร้างสังคมให้เจริญขึ้นมีสังคมที่เป็นธรรมาธิปไตยมากขึ้น ยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในด้านการศึกษา การศึกษาถือว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนระบบทางความคิด การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ เพื่อมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือมีทัศนคติไม่ดีต่อสังคมและสภาพแวดล้อม รัฐบาลในทุกยุคสมัยจะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของไทยอย่างต่อเนื่อง โดยมีนโยบายที่มีพื้นฐานมาจากการศึกษาสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองรวมทั้งเหตุการณ์สำคัญต่างๆที่เกิดขึ้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้านสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตราที่ 49 บัญญัติว่า รัฐต้องให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี รัฐต้องจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต้องได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2550: 2)

จากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2552 ได้เห็นชอบข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยสาระสำคัญของข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่าคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีเป้าหมายการศึกษา ว่าภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ ด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่งดีและมีใจรักมาเป็นครูคุณภาพที่ดีอย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพด้านการเพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาโดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษาด้วยกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีการปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่ทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาอาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบโรงเรียน นอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552)

ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาตนเองในการพัฒนานั้นจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการสร้าง

ความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อทำให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา นอกจากการประกันคุณภาพภายในแล้ว เพื่อเป็นการยืนยันคุณภาพของสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง และในมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และได้เล็งเห็นว่าการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่ถูกต้องให้กับผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู รวมถึงการสร้างระบบวิธีการตรวจสอบ ติดตามคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งแล้ว จะสามารถสร้างความยั่งยืนในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งก็คือการสร้างความมั่นใจให้กับชุมชนได้ว่าบุตรหลานที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนจะออกไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถประกอบสัมมาอาชีพ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ คณะทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จึงนำนโยบายดังกล่าวลงสู่การปฏิบัติ ได้จัดทำโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ขึ้น เพื่อแก้ปัญหาการดำเนินการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีการวางระบบการประเมินโครงการตั้งแต่เริ่มต้น การดำเนินงาน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความตรง (valid) สำหรับผู้บริหารโครงการใช้เพื่อการตัดสินใจปรับปรุงโครงการ และดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5
2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรบด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

4. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรบด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา, ครูผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา, ผู้เชี่ยวชาญและศึกษานิเทศก์ ปีงบประมาณ 2555 มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 2,774 คน

2. ครูผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 128 คน (โรงเรียนละ 2 คน) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

2.1 เป็นครูผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 3 ปี

2.2 เป็นครูที่จบการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ในการดำเนินงานอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป

3. ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาร่างโครงการจำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

3.1 เป็นผู้จบการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ในการดำเนินงานบริหารโครงการอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป

3.2 เป็นผู้บริหารการศึกษา/ สถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

4. ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 11 คน

กลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Yamane ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้จำนวน จำนวน 340 คน โดยตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินด้านสภาพการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

2. ครูผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 128 คน (โรงเรียนละ 2 คน) โดยตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินด้านความเหมาะสมของการดำเนินงานตามพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรบด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 และการทดสอบความรู้จากการทดสอบผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

3. ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาร่างโครงการจำนวน 5 คน โดยตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินด้านความเหมาะสมของโครงการและความพร้อมด้านทรัพยากรของโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4. ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 11 คน โดยตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการหาข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อและที่อยู่ของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลถึงโรงเรียนต่าง ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือให้ทางโรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับมาให้ผู้วิจัย ภายใน 2 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยได้แนบของติดแสตมป์ส่งถึงผู้วิจัย โดยเจ้าหน้าที่ส่งถึงผู้วิจัย เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แบบสอบถามสภาพการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ

2. แบบประเมินความเหมาะสมของโครงการและความพร้อมด้านทรัพยากรของโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 มีลักษณะเป็นแบบ มาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ

3. แบบสอบถามความเหมาะสมของการดำเนินงานตามพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ

4. แบบสอบถามผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างแบบ dependent

ผลการวิจัย

จากการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกรอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยศึกษาสภาพการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ในภาพรวม สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางโดยดำเนินการตามองค์ประกอบที่ 5 การจัดทำมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด และมีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยทุกรายการย่อย

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกรอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ซึ่งเป็นการประเมินความเหมาะสมของโครงการโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกรอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกรอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ความเหมาะสมของการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้ชุดฝึกรอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

4. ผลการประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกรอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่าผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการ ครูในโครงการมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติโดยครูในโครงการโดยครูประเมินตนเองด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการ ครูในโครงการมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า

1. จากการประเมินบริบทของโครงการโดยศึกษาสภาพการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า องค์ประกอบที่ 5 การจัดทำมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชษฐ์ วายูวรรณ (2550 : 94) ได้ทำวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การประเมินคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษา และการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555 : 2-12) พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องของขาดความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่แท้จริงและบุคลากรมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

2. จากผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้ชุดฝึกอบรบด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า การประเมินร่างโครงการโดยผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรบด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้จะเป็นผลมาจากการศึกษา เตรียมการที่ดีของคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน มีแผนงานและวิธีดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม มีการจัดสรรงบประมาณทำให้สามารถบริหารจัดการโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีบุคลากรรับผิดชอบงานและมีการประเมินผลที่ชัดเจน รวมทั้งโครงการดังกล่าวเป็นประโยชน์สามารถแก้ปัญหาได้อีก ทั้งสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสต๊อฟเฟิลบีม (2007) ที่กล่าวโดยสรุปว่าการประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม พอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ดำเนินโครงการ

3. จากผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรบด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ความเหมาะสมการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้ชุดฝึกอบรบด้วยตนเอง เรื่องการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับวัลลภา รามกิตติคุณ (2551) ที่ได้พัฒนาชุดฝึกอบรบ เรื่องการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร พบว่า ชุดฝึกอบรบ เรื่องการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 82.5/82.10 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรบ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักฝึกอบรบสูงกว่าก่อนฝึกอบรบอย่างมีนัยสำคัญ .05 ความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรบหลังฝึกอบรบอยู่ในระดับมาก

4. จากผลการประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้ชุดฝึกอบรบด้วยตนเอง เรื่อง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการครูในโครงการมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ ประไพพรรณ ยศกลาง (2551 : 77-78) ได้ดำเนินการการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสัง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา พบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้วางแผนการปฏิบัติงาน การจัด

กิจกรรมเพื่อพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวางแผนพัฒนางานของตนเอง มีการจัดองค์กร โครงสร้างและระบบบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน มีความสนทนสนมคุ้นเคยในระหว่างการทำงาน และสามารถปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดมีผลที่เกิดขึ้นชัดเจนตามขั้นตอนในการพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพึงพอใจการพัฒนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพึงพอใจการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียน ในส่วนของผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของครูในโครงการด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการ ครูในโครงการมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเกี่ยวกับงานวิจัย

1.1 ควรสร้างความตระหนักและกำหนดเป็นนโยบายด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาให้สูงสุดการปฏิบัติอย่างจริงจัง

1.2 ควรจัดทำชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในองค์ประกอบอื่น ๆ ของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะองค์ประกอบที่ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.3 ควรส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตามพัฒนาด้านการพัฒนาระบบงานประกันอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินโครงการที่นำวิธีการประเมินหรือรูปแบบการประเมินอื่น นอกเหนือ รูปแบบการประเมิน CIPP มาใช้ในการประเมินทั้งนี้เพื่อดูผลของโครงการด้านอื่นบ้าง เช่น ความคุ้มค่า ความพึงพอใจ ประสิทธิภาพการทำงาน และศักยภาพของบุคลากรที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.2 ควรมีการประเมินถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการ เช่น คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการทั้งที่เป็นตัวแปรภายในและ ภายนอกสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชนุสสทศกรมการเกษตรแห่งประเทศไทย.

ประไพพรรณ ยศกลาง. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้าน โนนสัง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิเชษฐ์ วายูวรรณ. (2550). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัลลภา รามกิตติคุณ. (2551). *ชุดฝึกอบรม เรื่อง การอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร.ม.ป.ท*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550”. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2550.

Stufflebeam, Daniel L. (2007). *Educational Evaluation and decision-Making. In Educational Evaluation: Theory and Practice*. Belmont: Wadsworth Publishing Company.